

Øyris medisinske ordbok – hva nå?

Forlaget står ved en korsvei når boken nå skal videreføres.

Audun Øyri (1927–2002) rakk å fullføre den sjuende utgaven av *Norsk medisinsk ordbok* få dager før han døde. Denne imponerende ordboken er enestående i sitt slag i Norge fordi den er én manns verk – selv om Øyri selv var nøye med å nevne medhjelperne. Å videreføre et enmannsverk er krevende. Det har derfor vært knyttet spenning til hvordan man skulle få videreutviklet Øyris store arbeid. Første og sjette utgave av ordboken er omtalt i Tidsskriftet (1, 2).

Små endringer

Nå foreligger den åttende utgaven (3). I forordet opplyser Bjørg Øyri at hun har oppdatert rettskrivningen i samsvar med

vedtak i Språkrådet. Dessuten er ukjente medisinske ord i teksten merket med «(s d) – sjå der, sjå dette – dersom ordet er oppslag i andre delar av boka. Denne kompletteringa av kryssstilvisingar aukar nytten av boka.» Og det var det.

På vaskeseddelen står det at Bjørg Øyri var gift med Audun Øyri. Hun er tannlege med videreutdanning i samfunnsodontologi, og var i 18 år fylkestannlege i Rogaland. Hun fikk i 1990 Rogaland Mållags målpris for bruk av nynorsk i offentlig tjeneste.

Det er gledelig at Bjørg Øyri har tatt på seg oppgaven med å føre mannens verk videre. Men endringene fra sjuende utgave er få og små.

Omfang

Antall oppslagsord er det samme som i forrige utgave, omtrent 25 000, hvorav 18 500 også er angitt på engelsk. Her er også, som før, en liste over aktuelle Internett-adresser og over referanseverdier for laboratorieprøver.

De fem første utgavene, frem til 1998, var på omtrent 900 sider. Fra og med sjette utgaven i 2001 har antall sider vært på over 1 350, selv om denne utvidelsen ikke medførte at boken rent fysisk ble større (2). Men nå har den est ut: Åttende utgave måler 6,5 cm over ryggen. Det er i meste laget.

Engelsk

De 200 siste sidene består av et engelsk register med alle de engelske termene som er brukt i boken. I tillegg er altså tre fire-deler av de ordinære oppslagsordene også angitt med engelsk oversettelse. Dette er svært nyttig i en tid da engelsk er blitt det dominerende medisinske fagspråket. På sikt spørs det likevel om det ikke ville være bedre å skille det engelske tillegget ut som en egen ordbok. Det er behov for en egen større norsk-engelsk/engelsk-norsk medi-

sinsk ordbok. Kanskje denne kunne lanseres samtidig med niende utgave av «Øyris Norsk medisinsk ordbok».

På den annen side er det overraskende hvor defensivt man forholder seg til engelske ord og uttrykk. Begrepet «single nucleotide polymorphism» (som overraskende nok kun står oppført under forkortelsen SNP) angir ikke at det norske begrepet bør være enkeltnukleotidpolymorfisme (4). Det samme gjelder «single photon emission computed tomography» (enfotonstomografi) (5), «peer review» (fagfelle vurdering, eksternt fagvurdering) (6) etc. Her kan listen gjøres lang, og det er mye å gå i gang med til neste revisjon.

Vurdering

Siden endringene fra forrige utgave er så pass beskjedne, er det ingen grunn for dem som har sjuende utgave til å anskaffe denne nye. Øyris ordbok finnes også i en elektronisk versjon, men den er ikke oppdatert nå. Det er derfor tydelig at *Norsk medisinsk ordbok* står ved et veiskille. Vil man klare å videreføre Øyris verk? Svaret får vi når neste utgave foreligger – som ifølge forlaget vil være senest i 2010.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Avdeling for atferdsfag
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Nylenna M. Norsk medisinsk ordbok. Anmeldelse av boken: Øyri A. Norsk medisinsk ordbok. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 80.
2. Ødegaard R. Ordbok som sier seks. Anmeldelse av boken: Øyri A. Norsk medisinsk ordbok. 6. utg. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2080.
3. Øyri A. Norsk medisinsk ordbok. 8. utg. Oslo: Samlaget, 2007.
4. Bjørheim J, Ødegaard R. Enkeltnukleotidpolymorfisme. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 316.
5. Ordlister Tidsskrift for Den norske lægeforening www.tidsskriftet.no/pls/lts/pdoc.printnotat?vp_id=65 [3.8.2007].
6. Gjersvik P, Ødegaard R. Ikke «peer review» på norsk. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 3327.

Norsk medisinsk ordbok er på 1 358 sider og koster 498 kroner